

'טיפוח' ברשת - לא מה שחשבתם

ישנם ברשת אנשים שמחפשים כוח, שליטה או סיפוק מיני ומכוונים ספציפית לגולשים צעירים. הם מנצלים את מעטה האנונימיות של הרשת כדי להציג מצג שקרי של עצמם במטרה להתחבב עליכם, ולפתות אתכם כדי שתשתפו פעולה ותשלחו להם תכנים מיניים של עצמכם. תופעה זו נקראת "טיפוח" (Grooming)- הונאה והטרדות מיניות שנגרמו לקטינים ברשת על ידי מבוגרים. קראו איך תשמרו על עצמכם מפגיעה.

❖ למה לא מדברים עם זרים?

אתם שומעים שוב ושוב את האזהרה – אל תדברו עם זרים ברשת. אבל למה בעצם? מה רע בלהכיר חברים חדשים ברשת, לפטפט איתם, לצחוק ביחד מסרטוני יוטיוב ולהחמיא ולעשות לייק על התמונות והפוסטים שאתם מעלים?

חלק מהאנשים שאתם מכירים ברשת באמת רק מחפשים חברים חדשים לחלוק איתם את הנאות הרשת, אבל יש גם אנשים שמחפשים כוח, שליטה או סיפוק מיני ומכוונים ספציפית לגולשים צעירים.

הם מנצלים את מעטה האנונימיות של הרשת כדי להציג מצג שקרי של עצמם – ולעיתים קרובות מדובר ממש בשקרים ובזיופים של מידע, פרטים אישיים (כולל גיל) ואף תמונות וסרטונים – במטרה להתחבב עליכם, להתחבר איתכם ואז לפתות אתכם כדי שתשתפו פעולה ותשלחו להם תכנים מיניים של עצמכם. אינטראקציה כזו נקראת "טיפוח" (Grooming).

בשנת 2020, כרבע מהאירועים המטופלים במוקד 105 נוגעים לפגיעות על רקע מיני ברשת. כשליש מהפוגעים הם בגירים שפוגעים בקטינים.

בשל אותה אנונימיות קשה מאוד להבחין בין אנשים כנים שרק רוצים להיות חברים לבין אנשים מסוכנים שרוצים לנצל. לכן עליכם לסרב לתקשורת אינטרנטית עם אנשים שמעולם לא פגשתם מחוץ לרשת.

❖ סימנים מחשידים

אם בכל זאת ניהלתם שיחה עם אנשים שאינכם מכירים מהמרחב הפיזי, חשוב שתהיו זהירים ותשימו לב לסימנים מחשידים:

1. האם הם מתעניינים בדיוק באותם הדברים שאתם מתעניינים בהם ומסכימים עם כל מה שאתם אומרים?
2. האם הם מרעיפים עליכם מחמאות רבות ותשומת לב? הפוגעים יתאמצו מאוד לגרום לכם להרגיש מיוחדים.
3. האם הם מסיטים את השיחה לענייני סקס? האם הם מבקשים מכם תמונות עירום או תמונות בעלות אופי מיני?

4. האם הם מבטיחים הבטחות בעלות ערך רב עבורכם (כמו למשל שהם יהפכו אתכם למפורסמים)?
 5. אם נפגשתם במרחב ציבורי ברשת כמו משחק רשת, האם הם מבקשים לעבור להתכתב בפלטפורמה פרטית יותר (ולמסור לשם כך פרטים אישיים כמו מספר טלפון או שם פרופיל)?
 6. האם הם מבקשים לשמור על הקשר שלכם בסוד?
 7. האם הם טוענים שהמצלמה שלהם מקולקלת ולכן אתם לא יכולים לראות אותם?
- שימו לב – גם אם הם מראים את עצמם או שולחים לכם סרטון, ייתכן שהמידע מזויף.

❖ זכרו!

- אתם תמיד יכולים להגיד לא, בכל שלב ולכל בקשה
- אף אחד לא יכול להכריח אתכם להגיד משהו או לעשות משהו שאתם לא מרגישים איתו בנוח
- הפעלת לחץ בשביל לקבל תמונות בעלות אופי מיני או בשביל לקיים קשר מיני (גם ברשת) היא לא חוקית
- אם שלחתם לבקשתו של מישהו תמונות בעלות אופי מיני – מבקש התמונה הוא זה שעבר על החוק, אפילו אם הוא אומר לכם אחרת

❖ למה פוגעים מצליחים לפגוע למרות שכולנו יודעים ומודעים?

הסיבות לכך מגוונות ולעיתים תלויות במאפייני המקרה הספציפי, אבל הינה כמה מרכזיות שחשוב שתכירו:

1. קשה לנו להעביר ביקורת או לראות בחשדנות אנשים שמחמיאים לנו וגורמים לנו להרגיש טוב
2. אנחנו נוטים לבטוח יותר באנשים שדומים לנו ובאנשים שמחמיאים לנו
3. לרובנו נוח יותר ומביך פחות לדבר על מין ומיניות ברשת מאשר פנים-אל-פנים
4. פוגעים נוטים להפעיל מניפולציות פסיכולוגיות – מחמיאים ומביעים רגשות של קרבה ואז מתרחקים כדי לגרום לנו לחזור אחריהם, מספרים סיפורים שגורמים לנו להזדהות ולרחם עליהם, מקשיבים לבעיות שלנו ואז משתמשים בהן כדי לשכנע אותנו לעשות דברים שונים
5. פוגעים רבים בטוחים שלא יתפסו אותם במרחבים פרטיים ברשת – כמו אפליקציות צ'ט – מאחר שאלה בדרך כלל מנוטרים פחות
6. יש פוגעים בעלי ידע טכנולוגי, שיכולים בקלות לזייף סרטונים ואפילו וידאו צ'ט

❖ מה אפשר לעשות?

חשוב מלכתחילה להימנע מלפתח קשרים עם זרים:

- הגדירו את החשבון שלכם פרטי, ואם אפשר – סודי, כך שרק החברים שלכם יוכלו למצוא אתכם ורק אתם תוכלו לאשר מי יעקוב אחריכם
- עברו כל כמה זמן על רשימת החברים והעוקבים שלכם ומחקו אנשים שאתם כבר לא בקשר איתם
- מחקו בקשות חברות ופניות פרטיות מאנשים שאתם לא מכירים, ואם אתם חושדים בהם – אל תהססו לדווח עליהם לרשת החברתית

ואם בכל זאת נפגעתם:

- **קודם כל הרגיעו את עצמכם** ואמרו לעצמכם – "יהיה בסדר, אני אתמודד, לא בי האשמה". זכרו שהפגיעה זמנית והיא תעבור
- **זכרו – אתם לא עשיתם שום דבר רע! אתם לא עברתם על החוק, אתם לא פגעתם באף אחד**
- ערבו מבוגר בכל שלב: בשלב החשדות, בשלב שבו מאיימים עליכם ואתם חוששים, וגם אם אתם מרגישים שאתם פעלתם לא נכון. אין דבר כזה "מאוחר מדי". בכל שלב אפשר לעזור ולטפל.
- שמרו צילומי מסך המתעדים את השיחה ביניכם
- חסמו את האדם שאתם מתכתבים איתו. אין שום סיבה להמשיך להתכתב עם מישהו שמפחיד אתכם או גורם לכם להרגיש לא נוח.

למי אפשר לפנות:

- ✓ ההורים שלכם. הם שם בשבילכם, הם אוהבים אתכם ורוצים בטובתכם
- ✓ מורה, יועץ או יועצת. גם צוות בית הספר שם בשביל לדאוג לכם ולעזור לכם
- ✓ מוקד 105. את המוקד מאיישים 24/7 מומחים לפגיעות ולמצבי מצוקה ברשת